

Ny bok diskuterar kyrkan och begravningsverksamheten:

Gott huvudmannskap

Verbum förlag gav under hösten ut "För troende vald", med fokus på kyrkopolitikernas uppgifter och ansvar när det gäller det kyrkliga arbetet. Nu bjuder en ny bok in de förtroendevalda att reflektera över sitt ansvar också för den andra biten – begravningsverksamheten.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN NILSSON

BEGRAVNINGSVVERKSAMHETEN OCH SVENSKA KYRKAN – ETT SAMHÄLLSUPPDRAG I TIDEN?

av Jan-Olof Aggedal
och Bo Silfverberg
Verbum förlag 2018

Till skillnad från höstutgåvan är "Begravningsverksamheten och Svenska kyrkan – ett samhällsansvar i tiden?" ingen handbok. Den som söker konkreta upplysningar om hur begravningsverksamheten ska hanteras letar förgäves. Frågetecknet i titeln skvallrar om att det är en bok som väcker frågor snarare än att ge klara svar. Strategin är medveten. Att läsarna börjar fundera och reflektera är precis vad författarna Jan-Olof Aggedal och Bo Silfverberg hoppas ska ske.

Boken bygger på författarnas egna erfarenheter och de många samtal de fört med forskare, politiker och andra företrädare för det offentliga samhället, men framför allt med personer som rent praktiskt arbetar inom begravningsverksamheten – kyrkoherdar såväl som kyrkogårdschefer.

Med avstamp i en historie-

skrivning tecknas en bakgrund till den rådande ordningen där Svenska kyrkan fått statens förtroende att handha ett samhällsuppdrag. Utifrån detta speglas sedan de skiftande utmaningar kyrkans huvudmän står inför som utförare av begravningsverksamheten.

Det handlar inte bara om hur man ska kunna fortsätta att ge god service åt alla i ett föränderligt samhälle. Det handlar också om hur Svenska kyrkan i en tid av mångfald och förändring ska kunna möta den enskilda individen och dennes önskemål utan att kyrkans egen identitet går förlorad.

TRE MODELLER

Avslutningsvis förs ett resonemang om tre modeller för hur begravningsverksamheten kan organiseras. Det handlar om det nuvarande systemet med kyrkligt huvudmannskap, kommunalt som i Stockholm och Tranås samt den så kallade Myrdalska modellen, där kommunen är huvudman och kan anlita kyrkans församlingar för tjänsternas utförande.

– Boken innehåller egentligen en genomgång av hela begravningsverksamheten. Och här och

var sticker vi faktiskt ut hakan och det blir lite sprängstoff, säger Jan-Olof Aggedal. Vi visar på saker som fungerar riktigt bra, och saker som inte fungerar alls. Och vi ställer frågan – hur vill vi egentligen ha det? Och det samtalet kring begravningsverksamheten i Sverige och vad vi vill med den vill vi gärna ha igång.

– Så länge som Svenska kyrkan har det statliga uppdraget att vara begravningshuvudman så måste man bedriva det på ett oerhört professionellt sätt. Och det gör man på de flesta ställen, inte minst i de stora enheterna, säger Jan-Olof Aggedal. Men kyrkan behöver göra det över hela landet. Och då måste man också ute i småförsamlingarna i hela landet reflektera över vad det innebär att kyrkan har detta uppdrag. Vår bok ska finnas som ett samtalsunderlag och en väckarklocka att – jo, vi har ett viktigt ansvar.

– Vi vill att boken ska stimulera till samtal kring konkreta frågor, att man tar ställning till saker som man kanske aldrig tidigare haft anledning att fundera över. Det kan vara i kyrkoråd eller andra konstellationer, säger Bo Silfverberg.

Gravanordningar - en kulturskatt med grön utvecklingspotential
Torsdag 22 mars
förmiddag

Skötsel av historiska trädgårdar - häckar och prydnadsväxter
Torsdag 22 mars
eftermiddag

Växtanvändning i ett föränderligt klimat - kan vi lita på zonkartan?
Torsdag 22 mars
eftermiddag

Stäpp och äng - med naturen som förebild
Fredag 23 mars
förmiddag

Regnbäddar - med naturen som förebild
Fredag 23 mars
eftermiddag

Seminarier FOR, Nordiska Trädgårdar 22-25 mars 2018, Stockholmsmässan

Seminarierna har olika teman och genomförs med flera samarbetspartners. Läs detaljprogram och gör anmälan senast **4 mars** på www.for.se. Varje seminarium kostar 1 290 kr. Kontakt 0702-93 30 85.

kräver god insikt

Han pekar på att huvudmannaskapsfrågan kan syfta på olika saker.

– Man kan till exempel mena att det handlar om hur huvudmannen sköter sina uppgifter när det gäller att tillgodose behovet av särskilda gravplatser för de som inte är med i ett kristet trossamfund. Men man kan också ställa andra frågor. Hur informerar till exempel Svenska kyrkan som begravningshuvudman samtliga medborgare inom sitt område om den här verksamheten? Hur samråder man i praktiken med de som så att säga inte automatiskt är inne i kyrkans samrådsapparat? Många sköter naturligtvis detta alldeles utmärkt, men alla gör inte det. Och där är det ett problem och där drabbas ju medborgare.

– Så det går att ställa fler frågor än bara de man först brukar tänka på när man säger att kyrkan i allmänhet sköter begravningsverksamheten bra. Det är ett vanligt påstående som behöver problematiseras.

KONKRETA UTMANINGAR

Utmaningarna Svenska kyrkan står inför som utförare av begravningsverksamheten är kon-

kreta, snarare än principiella, menar Jan-Olof Aggedal.

– För mig handlar det om att varje enskild huvudman ska bli hundra procentigt noga med särkostnadsredovisningen. Att organisera sig på ett sådant sätt att allmänheten, oavsett om man är tillhörig Svenska kyrkan eller inte, kan känna ett fullt förtroende för att begravningsverksamheten etiskt och ekonomiskt sköts korrekt och professionellt. Och att man blir bemött med stor värme och professionalitet vem man än är och vad man än har för livsåskådning.

– Detta är en jätteutmaning som jag inte tror är några problem att hantera i de riktigt stora enheterna. Men att i den lilla landsortsförsamlingen, där man kanske har en eller två icke svensk-kyrkliga personer per år att begrava, utföra en professionell begravningsverksamhet för alla – det är den stora utmaningen.

– Informationsutmaningen är också gigantisk, framhåller Bo Silfverberg. Asylboende och människor som kommer från andra länder och så småningom bosätter sig möter man ju snart i varenda liten by. Så det som tidigare inte varit en fråga

har plötsligt blivit en fråga på många håll.

Att det är på lokal nivå dessa frågor och utmaningar måste diskuteras är författarna överens om.

– De som är mest inblandade i frågorna kring begravningsverksamheten i dag är ju faktiskt Svenska kyrkans förtroendevalda, säger Jan-Olof Aggedal. Samtalet måste föras där även om det är ett statligt uppdrag. En fråga är ju begravningshuvudmannen, den andra frågan i sammanhanget är kyrkans roll och hur den kombineras med att vara begravningshuvudman. Därför måste det föras ett samtal inom Svenska kyrkan på de nivåer där man har ansvar för begravningsverksamheten. Sekundärt måste det föras ett samtal generellt i Svenska kyrkan och i samhället.

– Det är ett faktum, oavsett vad vi tycker om det, att församlingarna har huvudmannaskapet, säger Bo Silfverberg. Och så länge de har det så måste de göra det vi föreslår i vår bok – fortsätta att fördjupa samtalet om kyrkans roll. Det finns tyvärr ingen begravningsmyndighet som håller dem i örat, utan de bär det här ansvaret själva. ■

Bo Silfverberg, redaktör för Kyrkomusikernas Tidning. Som tidigare redaktör för Kyrkogården och Ducatus har han ett grundmurat intresse för, och kunskap om, begravningsverksamheten.

Jan-Olof Aggedal, kyrkoherde i Lomma och teologie doktor som bedriver forskning i praktisk teologi. Har genom sin profession och som ledamot i SKKF:s styrelse lång erfarenhet av de frågor som präglar spänningsfältet mellan kyrka och begravningsverksamhet. Medverkar i boken i sin roll som forskare.

Avant e6
Världens grönaste maskin

Lithumbatteridrift
Tyst och utan utsläpp
Ladda på en timme

Du hittar mer information och alla våra återförsäljare på nordfarm.se

■ **BORÅS TÄNKER I NYA BANOR**

Gym och lekplats på Brämhult

Utomhusgym, lekplats, groddamm och tipspromenader finns med på ritningarna när den nya delen av Brämhults kyrkogård i Borås planeras.

– Tanken är att det ska vara en naturlig plats av livet. Livet är både sorg och glädje och då kan besök på begravningsplatsen också vara sorg och glädje, säger Lars Öhrn, chef för kyrkogårdsförvaltningen i Borås, till SVT Nyheter.

Planerna har väckt många kritiska röster på sociala media, men Föreningen Sveriges Kyrkogårdschefer tror att projektet kan föra med sig något gott.

– Det är trygghetsskapande för besökare vid gravarna att känna att det är andra människor i rörelse, säger föreningens ordförande Katarina Evenseth. ■

■ **ITALIENSK DÖDSAMBULANS**

Fick betalt för att mördra sjuka

Siciliansk polis grep i december en ambulanssjuksköterska efter misstankar om att mannen på uppdrag av en begravningsbyrå mördat människor mot betalning, rapporterar BBC. Den 42-årige mannen ska ha injicerat luft i ådrorna på minst tre kroniskt sjuka patienter och därigenom orsakat död genom emboli, dvs att luftbubblor täpper till blodomloppet. Han har sedan tipsat de sörjande familjerna om begravningsbyrå, som enligt uppgifter ska ha betalat mannen 300 euro, knappt 3 000 kronor, för kunder som han på detta sätt skaffade dem. Uppgårelsen tros ha pågått sedan 2012 och begravningsbyrå misstänks ha koppling till maffian. Polisen utreder nu dussintals andra dödsfall med möjlig koppling till härvan, som i italiensk press fått namnet "dödsambulanserna". ■

■ **NYA MEDLEMMAR**

Välkomna!

Vi välkomnar två nya medlemmar i SKKF. Det handlar om Kvidinge församling och Kulla pastorat, som båda ligger i Skånes nordvästra delar.

FOTO: CREATIVE COMMONS

■ **FUKT BEKYMNER I BRO**

Delikat mögelsanering tar tid

Under december påbörjades en mögelsanering av Bro kyrka mellan Stockholm och Enköping. Fuktskador och mögel är nödvändigtvis inte så svårsanerat i en vanlig byggnad, men i en medeltida kyrka är det ett avancerat antikvariskt arbete vilket gör att det tar mycket längre tid än vid en vanlig sanering, säger Bosse Cederholm, fastighetschef i Bro församling, till Ubro.

Det var förra våren som en av prästerna i Bro församling noterade att luftrören irriterades när han förrättade gudstjänst i Bro kyrka. Redan tidigt misstänktes att allt inte stod rätt till med luften i kyrkan. En firma med specialkompetens anlätades och kunde snart konstatera att kyrkan var fuktskadad och hela altarskåpet mögelangripet. Kyrkan stängdes omgående för att kartlägga problem och omfattning. Saneringsarbetet som påbörjades i december är komplext och innefattar bland annat nedmontering av hela det medeltida altarskåpet. Om allt går enligt planerna ska Bro kyrka åter kunna tas i bruk lagom till påsk. ■

■ **NYORDNING I LANDSKRONA**

Kommunen kontrollerar krematoriet

Kommunens miljönämnd tar över miljötillsynen av Landskrona krematorium. Det sker sedan kommunen lämnat in en ansökan till Länsstyrelsen i Skåne om att få ta över miljötillsynen av åtta större företag i kommunen, däribland krematoriet. Upprinnelsen är en skandal med cyanidutsläpp från kommunens största företag, Befesa Scandust, som uppdagades i slutet av 2016.

– Vi har bättre kunskap här i kommunen, menade miljönämndens ordförande Lilian Hansson (MP).

Länsstyrelsen tyckte annorlunda och avslog i fråga om samtliga föreslagna verksamheter, förutom krematoriet.

– Länsstyrelsen får överlåta tillsyn om vi anser det lämpligt. Vi har bedömt att de stora anläggningarna är unika i sitt slag, att lägga det på ett litet miljökontor med politisk påtryckning är olämpligt, säger Annelie Johansson, miljödirektör på Länsstyrelsen i Skåne, till Helsingborgs Dagblad.

Beslutet att godkänna kommunal tillsyn i fråga om krematoriet grundar länsstyrelsen på det faktum att av länets åtta krematorier är det bara de i Landskrona och Ystad som hittills legat under länsstyrelsens tillsynsansvar. ■

■ **LÖMSKT I LÖNSBODA**

Gravar vandaliserade

Fyra gravar vandaliserades på Lönsbodas gamla kyrkogård i norra Skåne i början av december, rapporterar Norra Skåne. Gravstenar hade välts och någon eller några hade krossat gravlyktor och slängt omkring blomdekorationer på kyrkogården. Tillgreppet upptäcktes på morgonen den 6 december när vaktmästarna anlände till kyrkogården.

Händelsen är polisanmäld och de aktuella gravrättsinnehavarna är underrättade. ■